

ČESKÁ KOMORA
ARCHITEKTŮ

Vážený pan
P. Ján Augustín Kováčik, O.Praem.,
administrátor kláštera

Kanonie premonstrátů Teplá
se sídlem Klášter Teplá 1, PSC 364 61
IČ: 004 79 365

V Praze dne 11. října 2010
Č.j.: 1418 - 2010 /JP/TC

Věc:

Stanovisko České komory architektů k soutěži o návrh s názvem
„Zpracování urbanistického, architektonického, technického a pro-
vozního řešení projektu Vzorová obnova NKP Klášter premonstrátů
Teplá“ - prohlášení neregulérnosti

Vážený pane,

po prostudování publikovaných soutěžních podmínek konstatujeme, že tyto soutěžní podmínky jsou v rozporu se zákonem č. 137/2006 Sb., veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, jakož i příslušnými profesními předpisy prováděcími, zejména se Soutěžním řádem ČKA, ve znění pozdějších předpisů, a na základě těchto skutečností prohlašujeme tuto soutěž za

n e r e g u l é r n í ,

a to zejména z těchto důvodů:

1. požadavky na závazný (i doporučený) rozsah a obsah plnění významně překračují smysl a účel soutěže. V podstatě odpovídají téměř požadavkům na dokumentaci pro provedení stavby;
2. požadavek na zachování anonymity nelze dodržet v případě, že budou návrhy předávány na CD, popřípadě DVD a tyto elektronické nosiče budou k dispozici komukoliv dříve než po ukončení rozhodování soutěžní poroty, neboť ze zdrojových dat lze původce identifikovat (znění podmínek před podobným postupem nechrání);
3. nejsou upravena pravidla zodpovídání dotazů soutěžícím;
4. způsob hodnocení návrhů a postup poroty v rámci hodnocení vůbec neodpovídá smyslu a poslání architektonické soutěže - v principu se jedná o standardní postup hodnocení v otevřeném řízení, jímž je ovšem fakticky nahrazeno jednací řízení bez uveřejnění; navrhovaný postup je zmatečný i věcně: je v zásadě nepředstavitelné, že bude stanoveno celkové pořadí všech návrhů, přičemž se budou jednotlivé soutěžní týmy podle případného vyloučení posouvat na místa vyloučených;
5. zcela v rozporu s účelem a smyslem zákona výslovně vylučujete udělení cen a odměn soutěžícím;
6. požadavky na prokázání kvalifikace přesahují smysluplný rozsah; soutěž o návrh původně vůbec nepředpokládala další prokazování kvalifikace, avšak po novele zákona bylo dosaženo určitého kompromisního řešení v tom smyslu, že základní způsobilost prokazují autoři návrhů právě svými návrhy, přičemž ty skutečnosti, které tak prokázat nelze a mají pro zadání zakázky smysl, jsou součástí ustanovení o prokazování kvalifikace; v podstatě diskriminačním ustanovením o obratu, kterým je řada schopných, zejména z mladších architektů složených kanceláří, z možnosti ucházet se o zakázku, zcela vyloučena, obdobně ja-

ko požadavkem na ISO, které má především výrobkovou povahu a není zaměřena na projektování jako tvůrčí činnost (obdobně, jako kdyby byl tentýž požadavek vznášen vůči advokátům nebo lékařům);

7. problematicky (a dokonce vnitřně rozporně jsou uvedena ustanovení k autorským právům (jsou uvedena ve dvou člancích ne zcela souřadně).

Odůvodnění:

Kancelář České komory architektů obdržela informace autorizovaných architektů o zadání soutěže o návrh na shora uvedenou investici Kanonie premonstrátů Teplá, přičemž z publikovaných soutěžních podmínek seznala, že tyto soutěžní podmínky jsou v rozporu s uvedenými právními předpisy, a to hned v několika bodech. Z jejich znění je zřejmé, že byly připraveny firmou, která se obvykle zabývá standardními formami zadáváním veřejných zakázek (otevřeným či užším řízením), avšak smysl a účel soutěže o návrh jakožto soutěže architektonické (urbanistické) jí zjevně uniká, jak uvedeme níže. Tento postup nás překvapuje tím více, že Advokátní kancelář Nocarová Jašek & Partners, v.o.s. konzultovala již se značným předstihem některé právní i věcné souvislosti obnovy kláštera, zejména rozsahu výkonů a způsobu stanovení výše honoráře v obsáhlém stanovisku sekretáře ČKA dr. Jiřího Plose ze dne 28. června 2010 pod č.j.: 1124-2010/Pl-On. Této kanceláři poskytl sekretář ČKA i telefonické konzultace k postupu při zadávání veřejné zakázky na dotčenou stavbu architektonickou soutěží.

Podle soutěžními podmínkami citovaných a odkazovaných ustanovení zákona zadavatel postupuje vždy, rozhodne-li se získat již v rámci zadávacího řízení část plnění **budoucího předmětu zakázky**, pokud předpokládaná hodnota soutěže o návrh odpovídá nejméně finančnímu limitu stanovenému pro případ **nadlimitních veřejných zakázek na služby** [podle § 12 odst. 3]. Veřejný zadavatel takto bude postupovat pochopitelně i tehdy, pokud předpokládaná hodnota soutěže o návrh tohoto finančního limitu nedosáhne, je-li součástí nabídky již plnění budoucího předmětu – tyto případy budou asi méně časté, neboť se bude ve většině případů jednat o zakázky méně významné, pro něž požadavek architektonické soutěže může být nepřiměřený.

Soutěží o návrh se rozumí specifický postup zadavatele směřující k získání návrhu, projektu či plánu, to jest část **budoucího předmětu řešení – zakázky** (návrhem se rozumí písemně nebo graficky vyjádřený výsledek vlastní tvůrčí činnosti zájemce o účast či účastníka soutěže o návrh – například studie stavby). Ve všech ostatních případech zadavatel **nesmí** taková plnění požadovat. Použije-li zadavatel soutěž o návrh, zavazuje se tím buď k vyplacení soutěžních cen, nebo plateb a současněmu zadání veřejné zakázky (procesem stanoveným v § 23 odst. 6 zákona, to jest jednacím řízením bez uveřejnění dle § 34 zákona), nebo pouze k poskytnutí soutěžních cen nebo plateb, jestliže si hodlá toliko ověřit určité záměry, avšak nepředpokládá další navazující fáze realizace záměru (tzv. soutěže ideové). Ustanovení zákona nelze vykládat tak, že lze volit i postup, při němž ceny a odměny uděleny nejsou (v opačném případě by zákon obsahoval zásadní rozpor, neboť by upravoval otevřené řízení, které neumožňuje požadovat část budoucího plnění, shodně s postupem, které to umožňuje, bylo-li by možno vyplacení cen a odměn vyloučit. S uvedenými ustanoveními navíc souvisí hned následující ustanovení předpokládané hodnoty soutěže o návrh (§ 103 odst. 4 zákona), přičemž se rozlišuje

- postup v případě předpokladu navazujícího zadání veřejné zakázky (hodnota se stanovuje na základě předpokládané hodnoty veřejné zakázky na služby navazující na tuto soutěž, a to včetně výše předpokládaných soutěžních cen a plateb poskytovaných účastníkům soutěže o návrh),
- postup v případě soutěže ideové, nepředpokládající automaticky navazující zadání veřejné zakázky (hodnota se stanovuje na základě celkové předpokládané výše soutěžních cen a plateb, a to včetně předpokládané hodnoty veřejné zakázky na služby, kterou je veřejný zadavatel oprávněn zadat v souladu s § 23 odst. 6, pokud zadavatel tuto možnost nevyločil v oznámení soutěže o návrh);

v této souvislosti je nutno připomenout, že v případě ideových soutěží musí zadavatel respektovat autorská práva a není oprávněn zadat někdy později vypracování projektu jiným osobám bez výslovného souhlasu autora s užitím díla (licence)!

Protože je předmětem plnění v soutěži o návrh již částečné plnění budoucího předmětu veřejné zakázky a protože tento specifický proces předpokládá vynaložení vlastního tvůrčího úsilí a značných prostředků na zhotovení návrhu, jehož hodnota se podle charakteru soutěže, zejména rozsahu a složitosti řešení pohybuje v řádu desítek, avšak častěji stovek tisíc korun na každý jednotlivý předložený návrh, je poskytnutí cen a odměn fakticky pouze symbolickou náhradou za obdržená plnění – o jinou než symbolickou formu se nejedná, neboť za cenu jedné studie, odpovídající cca 1 % z celkových investičních nákladů, to jest cca 10 % z celkového honoráře (uvažujeme-li pro jednoduchost střední hodnotu honoráře 10 % z celkových investičních nákladů) obdrží několik studií (často v řádu desítek, někdy stovek), přičemž naprostá většina soutěžících žádnou odměnu neobdrží.

Smyslem stanovení cen a odměn (příčemž první cena nemusí být vyplacena, je-li výsledkem zadání veřejné zakázky, v níž je cena kompenzována honorářem) je zároveň určitý vážný závazek zadavatelův, serióznost jeho záměru vyhledat zpracovatele dokumentace formou nejtransparentnější, veřejně kontrolovatelnou. Ceny a odměny vyplácené v soutěžích mají tudíž - mimo jiné - též významnou stimulační funkci, a to ve dvojitým smyslu. Jednak umožňují alespoň některým ze soutěžících uhradit zčásti náklady spojené s účastí v soutěži, přičemž je tato částečná náhrada poskytnuta těm nejkvalitnějším a proto nejlépe využitelným návrhům. Kromě toho však jsou ceny a odměny vynaložené zadavatelem též vyjádřením vážného úmyslu zadavatele zadat veřejnou zakázku. V opačném případě by hrozilo, že zadavatelé by bez rizika (které tak cele přenesou na soutěžitele) realizovali soutěž pouze „na zkoušku“, aniž by je k tomu vedl seriózní záměr, přičemž bez vynaložení vlastního úsilí by i tak obdrželi značné množství práce. Takový postup by ostatně oslaboval možnosti účasti širšího spektra soutěžících týmů, protože podobný přístup by byly s to volit fakticky pouze velké kanceláře.

Podstatnou změnou je výslovný odkaz zákona o veřejných zakázkách na podrobná pravidla pro postup v soutěži o návrh, stanovená v soutěžním řádu vydaném v souladu se zvláštním právním předpisem [poznámka ^{60a}) výslovně odkazuje na zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů; odkaz se jmenovitě týká ustanovení § 23 odst. 6 a § 25 odst. 4 písm. b)]. Zákon o veřejných zakázkách výslovně ukládá, aby soutěžní řád odpovídal podmínkám (smyslu a účelu) sledovaným tímto zákonem; jinak řečeno, aby i při podrobnější a přesnější úpravě soutěžních pravidel nešel tento řád (resp. z něho vycházející soutěžní podmínky) proti duchu a smyslu zákona o veřejných zakázkách, zejména proti duchu transparentnosti, otevřenosti a podpory soutěžení. Jak provedenou novelou, podstatně více respektující specifické rysy architektonického (urbanistického, konstrukčního) soutěžení, tak i zatímními následnými novelami soutěžního řádu bylo tohoto stavu dosaženo - nezbývá, než nový právní rámec také postupně naplňovat. Můžeme však v této souvislosti konstatovat, že novelizovaným modelem veřejné soutěže o návrh, jakož i řadou dalších ustanovení výše uvedených, se zákon o veřejných zakázkách a systém jejich zadávání u nás opět přiblížil evropským a euroatlantickým standardům zadávání zakázek na stavby (architektonická díla) a územní a regulační plány (urbanismus). Je na pováženu, že konkrétními soutěžními podmínkami byl tento pozitivní posun opět zpochybněn.

Zákon i nadále připouští jak standardní otevřenou soutěž o návrh, tak užší soutěž o návrh. Soutěž o návrh se oznamuje postupem shodným s ostatními případy veřejného zadávání (podle § 146 a 147); lhůty rovněž odpovídají standardům stanoveným pro shodné případy veřejného zadávání, to jest jednak pro případ otevřené soutěže o návrh, jednak pro případ užší soutěže o návrh. V souvislosti s oznámením soutěže o návrh (resp. v soutěžních podmínkách) je zadavatel obdobně oprávněn stanovit požadavky na prokázání splnění kvalifikace, a to opět v souladu s ustanoveními zákona o obecných postupech zadávacích (hlava V části druhé zákona). Zadavatel může v případě užší soutěže o návrh omezit počet zájemců o účast, které písemně vyzve k podání návrhu, a to stanovením minimálního či maximálního počtu účastníků soutěže o návrh; počet zájemců o účast vyzvaných k podání návrhu musí být ovšem uveden již v oznámení soutěže o návrh a musí být dostačující pro zajištění skutečné soutěže, pokud to není objektivními skutečnostmi vyloučeno.

Průběh soutěže o návrh (§ 105) ukládá zadavateli, aby nejpozději dnem uveřejnění oznámení soutěže o návrh zpřístupnil soutěžní podmínky či umožnil jejich vyzvednutí všem zájemcům o účast. Pro poskytování soutěžních podmínek, dodatečné dotazy k nim a prohlídku místa plnění platí ustanovení § 48 a 49 zákona obdobně s tím, že se použijí ustanovení platná pro otevřené řízení s nezkrácenými lhůtami. V případě užší soutěže o návrh mohou být soutěžní podmínky rovněž přílohou výzvy k podání návrhů. Návrhy - jak z povahy věci plyne - se podávají písemně ve lhůtě pro podání návrhu, přičemž musí být důsledně zachovávány požadavky na anonymitu! Návrhy musí být podány v řádně uzavřené obálce označené způsobem stanoveným v soutěžních podmínkách.

Zadavatel musí po celou dobu soutěže o návrh, a to až do okamžiku uveřejnění výsledků hodnocení návrhů, zajistit anonymitu podaných návrhů alespoň tak, aby porota při hodnocení návrhů nebyla schopna k návrhu přiřadit účastníka soutěže o návrh, který jej podal. Způsob zajištění anonymity uvede zadavatel v soutěžních podmínkách. Nedodrželi-li účastník soutěže o návrh požadavky zadavatele týkající se anonymity, zadavatel tohoto účastníka ze soutěže o návrh vyloučí a tuto skutečnost účastníkovi soutěže o návrh písemně oznámí a vyzve jej k převzetí jeho návrhu. Zadavatel je rovněž povinen zajistit, aby se členové poroty seznámili s obsahem návrhů nejdříve však po uplynutí lhůty k podání návrhů.

Přísněji než v soutěžním řádu ukládá zákon zadavateli odmítnout žádosti o účast nebo návrhy podané po uplynutí lhůty pro podání žádostí o účast nebo lhůty pro podání návrhů a vyzvat zájemce o účast nebo účastníky soutěže o návrh k převzetí jejich návrhů. Tuto skutečnost bude nutno u veřejných zakázek respektovat; v případě zakázek soukromých bude možno i nadále soutěžní návrhy doručené po lhůtě (nebude-li tím ohrožena anonymita soutěže), posuzovat v režimu „mimo soutěž“.

Velmi podstatnou změnou prošlo rovněž ustanovení týkající se složení a rozhodování poroty (§ 106 zákona); i tímto ustanovením se podstatnou měrou sblížila pravidla architektonických soutěží s obecnými pravidly soutěží o návrh. Zadavatel je povinen jmenovat členy poroty pro hodnocení návrhů i jejich náhradníky a jejich jména zveřejnit nejpozději v den oznámení soutěže a zveřejnění soutěžních podmínek. I nadále platí, že pro posouzení návrhů porotou se § 76 odst. 1, 2 a 6 použijí obdobně – přičemž základní pravidla jsou opět popsána v soutěžním řádu (specifickou je v tomto případě účast náhradníků poroty na jednání tak, aby byli připraveni kdykoliv účinně jednat a rozhodovat za nepřítomného řádného člena poroty).

Zásadní změny oproti předchozímu znění doznalo ustanovení o složení poroty: porota musí být sestavena výhradně z fyzických osob, které musí být ve vztahu k účastníkům soutěže o návrh nepodjaté. Většina členů poroty musí být ve vztahu k zadavateli nezávislá, přičemž „nezávislostí“ se rozumí, že členové poroty nejsou se zadavatelem v trvalém obchodním vztahu, popřípadě ve vztahu zaměstnaneckém, služebním a obdobném. O své nepodjatosti a nezávislosti učiní členové poroty před zahájením své činnosti písemné prohlášení. Je-li od účastníků soutěže o návrh vyžadována určitá kvalifikace (typicky právě v architektonických soutěžích), musí mít **nejméně polovina** členů poroty obdobnou nebo rovnocennou kvalifikaci. Všechny návrhy musí být hodnoceny stejnými členy poroty a jejich náhradníky, ledaže to není ve zvláště odůvodněných případech možné (platí zde obecné pravidlo, že zasedání poroty se účastní vždy jak řádní členové, tak náhradníci, aby byla možná zastupitelnost, což opět odráží skutečnost, že jsou v tomto typu soutěže hodnoceny návrhy). Podané návrhy musí porota hodnotit na základě hodnotících kritérií, která byla uvedena v oznámení soutěže o návrh a případně podrobněji specifikována v soutěžních podmínkách, a to způsobem stanoveným v soutěžních podmínkách. O tomto postupu vyhotovuje porota protokol, který podepíší všichni členové poroty či náhradníci, kteří návrhy hodnotili. Porota může v protokolu o hodnocení návrhů uvést dodatečné dotazy k určitým aspektům některých návrhů.

Proč musí být porota složena nikoliv pouze ze třetiny, nýbrž z poloviny (popřípadě i z větší části) z profesionálů v oboru, plyne ze skutečnosti, že musí být schopna co nejkvalifikovaněji posoudit díla (soutěžní návrhy), na kterých pracovaly architektonické týmy po velmi dlouhou dobu (v řádech týdnů či měsíců), díla v některých případech velmi sofistikovaná, a to vše za velmi krátkou dobu (hodnocení probíhají 1 až 3 dny v závislosti na počtu odevzdaných soutěžních návrhů). Schopnost rychlé orientace v předložených soutěžních návrzích, schopnost jejich kvalifikované analýzy a hodnocení i schopnost rozhodnout o jejich pořadí proto zařazuje činnost soutěžních porotců mezi činnosti velmi vysoce kvalifikované (ve smyslu profesních výkonových pravidel a standardů).

Osoba, která má alespoň takovou kvalifikaci, která je požadována po soutěžících, je osobou kvalifikovanou. Kvalifikovaní musí být nutně ti, kteří v porotě vystupují jako nezávislí/nepodjatí. Tato nezávislost se zkoumá nejen vůči soutěžícím, nýbrž i vůči zadavateli. V případě nezávislého/nepodjatého vztahu k soutěžícím je věc celkem nesporná a zřejmá; v případě vztahu k zadavateli působivá někdy obtíže, neboť někteří zadavatelé mají dojem, že se jim tak vymyká rozhodování z rukou. Platí však, že rozhodnutí poroty je expertním posouzením a doporučením, o němž následně rozhoduje zadavatel. Aby bylo dosaženo účelu soutěže, kterým je nejen vyhledání zpracovatele dokumentace, ale také partnera, užívá se soutěže s možností osobního představení soutěžních návrhů soutěžícími zástupcům zadavatele spolu s porotou, popřípadě účast zástupců zadavatele jako náhradníků soutěžní poroty s hlasem poradním.

Za osobu závislou je považován každý architekt, který je k zadavateli v zaměstnaneckém nebo jemu na roveň postaveném poměru, popřípadě kterému jeho postavení umožňuje v rámci budoucího správního řízení rozhodovat ve věci, která byla předmětem soutěže. Aby byla zajištěna objektivita posuzování předložených návrhů, nesmí členové poroty později převzít žádné smluvní závazky na úkoly, které vycházejí ze soutěže, ani nesmí být v žádném předchozím bezprostředním pracovním styku se soutěžícími, nemají-li být vystaveni námitce podjatosti a tak ohrozit a zpochybnit průběh a výsledky celé soutěže.

Jednou ze zásadních podmínek veřejnosti a transparentnosti architektonické soutěže je protokol o hodnocení návrhů, který předává porota zadavateli a který musí obsahovat veškeré relevantní údaje o rozhodování poroty. Po předání protokolu podle věty první vyzve zadavatel účastníky soutěže o návrh k účasti na uveřejnění výsledků hodnocení návrhů, a to nejméně 5 pracovních dnů předem. Při uveřejnění výsledků hodnocení jsou členové poroty oprávněni s účastníky soutěže o návrh projednat dodatečné dotazy podle odstavce 6. Je-li to odůvodněno povahou předmětu soutěže, je zadavatel oprávněn ve zcela výjimečných případech na základě projednání dodatečných dotazů podle věty druhé stanovit účastníkovi soutěže o návrh přiměřenou lhůtu pro poskytnutí dodatečné odpovědi či dokumentu. Porota může změnit pořadí návrhů uvedené v protokolu o hodnocení návrhů pouze v případě, že poskytnutí dodatečné odpovědi či dokumentu vyvolá nutnost podstatné změny v hodnocení návrhů podle hodnotících kritérií uvedených v oznámení soutěže o návrh. Tento postup je prakticky aplikovatelný pouze v případech soutěží dvoukolových (v jednokolových soutěžích nebývá obvykle jak pro charakter a rozsah návrhu, tak pro počet účastníků, pro podobný postup místo. Taktéž o průběhu uveřejnění výsledků hodnocení návrhů a případném projednání dodatečných dotazů zadavatel vyhotovuje písemný protokol.

Druhým zásadním přínosem novely je požadavek na publikaci návrhů, a to různými formami, mezi nimiž se zvláště postavení dostává výstavě návrhů; umožňuje-li to jejich povaha, návrhy vystaveny být musí. Souběžným smyslem soutěže je nejen nalézt nejhodnější řešení zadaného tématu transparentní formou veřejně kontrolovatelnou, ale též umožnit soutěžícím zveřejnění návrhů jejich výstavou, popřípadě publikací. Vzhledem ke skutečnosti, že většina soutěžících není ani oceněna, ani odměněna, je forma zveřejnění (publikace) určitou formou „odškodnění“. Soutěžící mohou veřejnosti představit svůj přístup k řešení a vytvořit tak jakési svoje profesní portfolio.

Zadavatel je hodnocením poroty uvedeným v protokolu o hodnocení návrhů **vázán!** Rozhodnout o novém posouzení a hodnocení návrhů může pouze tehdy, zjistí-li, že porota při posuzování a hodnocení návrhů porušila postup stanovený tímto zákonem nebo soutěžními podmínkami, přičemž zákon umožňuje pro tento účel zadavateli ustanovit novou porotu. Takový krok by však - s ohledem na charakter soutěže - měl být vyhrazen pouze případům mimořádně závažného nebo dokonce úmyslného porušení pravidel. Ve všech ostatních případech, kterých bude většina, by měla nově posoudit návrhy porota dosavadní, čímž jí bude dána možnost nápravy rozhodnutí. Důvody pro nové posouzení a hodnocení návrhů připojí k původnímu protokolu o posouzení a hodnocení návrhů. Obligatorní ustavení nové poroty by bylo nesmírně finančně a časově zatěžující. Důvodné by bylo jen v případě úmyslného překročení zákona nebo soutěžních podmínek s cílem soutěž poškodit a některého ze soutěžících prokazatelně zvýhodnit. Samo posouzení návrhů je časově značně komplikované a předpokládá dlouhodobější součinnost poroty se zadavatelem. Porotci pravidelně konzultují přípravu podkladů pro soutěž, obsah požadovaných příloh a stanovení hodnotících kritérií, přičemž k pochybení mohlo v rozhodování poroty dojít (a často dochází) zcela neúmyslně, zejména například různým výkladem soutěžních podmínek v mezních případech, což je ovšem časté, protože podmínky nelze pro soutěžící nastavit tak, aby nedávaly určitý prostor pro vlastní tvůrčí činnost - pravý opak je pravdou. Většina kvalitních soutěžních podmínek závazné a nepřekročitelné podmínky spíše restringuje a soutěžícím ponechává možnost individuálního tvůrčího nalézání v rámci stanoveného územního/urbanistického nebo stavebního programu.

Specifickým smyslem soutěže je nejen nalézt nejhodnější řešení zadaného tématu a nejhodnější zpracovatele dokumentace a poskytovatele služeb, ale též doporučení k dalšímu postupu v zadávání a realizaci veřejné zakázky. Zásadní skutečností je, že soutěžní porota je činná již v počátcích soutěže, kdy buď přímo spolupracuje na zadání soutěže, nebo alespoň projednává, připomínkuje a schvaluje znění soutěžních podmínek, vypracovaných zkušenými profesionály. V tomto bodě rozhodování je porota svojí kvalifikací oprávněna doporučit doplňky a změny soutěžních podmínek, především pak zpřesnit program soutěže a doporučit jako závazná ustanovení jen taková, která jsou naprosto nezpochybnitelnou součástí řešení. Zároveň obvykle doporučuje formulaci kritérií posouzení. Velmi podstatnou pomocí je posouzení podkladů (jejich úplnosti, věcnosti a vhodnosti) a posouzení rozsahu a obsahu plnění požadovaných na soutěžících (v minulosti se velmi často stávalo, že podklady byly neúplné, nevhodné a často dokonce zcela nepoužitelné, resp. takové, že si byli soutěžící nuceni mnohé z podkladů obstarávat a vyhotovovat sami, což je jednak činnost nákladná a ztrátová, jednak brání soutěžícím věnovat se především samotnému řešení; takovým případem například v minulosti byla digitalizace podkladů). Všechna ostatní ustanovení mohou mít povahu pouze orientační. Toto rozhodnutí by měla porota činit při plném vědomí své následné odpovědnosti za dodržování soutěžních podmínek v celém jejich rozsahu. V závěru soutěže je porota oprávněna ve smyslu výše uvedeném vhodnými doporučeními usměrnit vztah klienta/zadavatele a architekta při budoucím uskutečňování vybraného díla. Porota musí být ve všech těchto okamžicích zárukou maximálně dosažitelné objektivity a profesionality posuzování návrhů. Toto je zároveň i důvod, proč je složení poroty předem známo i soutěžícím.

Vážený pane,

připomínám, že poslaneckou sněmovnou Parlamentu byl zákonem č. 179/2010 Sb. rozsáhle novelizován zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, přičemž součástí této novely byla též rozsáhlá úprava části čtvrté, která je věnována specifické formě soutěže o veřejnou zakázku - soutěži o návrh, určené zejména zadáním v oboru územního plánování (a urbanismu), architektury a stavitelství (konstrukce) a zpracování dat [§ 103 odst. 2 zákona], navazující přímo na ustanovení § 23 odst. 6, jímž se umožňuje zadat veřejnou zakázku vítězi či vítězům (oceněným) soutěže o návrh zjednodušeným procesem „jednacího řízení bez uveřejnění“ [§ 34 zákona].

Znovu opakuji: **soutěži o návrh** se rozumí postup zadavatele směřující k získání návrhu, projektu či plánu, což je jinými způsoby zadávání nedosažitelné. Zákon takový postup nepřipouští. Soutěž o návrh použije zadavatel tehdy, jestliže na tuto soutěž navazuje zadání veřejné zakázky na služby, přičemž na základě této soutěže mají být vybranému účastníkovi či účastníkům soutěže o návrh poskytnuty soutěžní ceny nebo platby.

Urbanistické a architektonické, jakož i konstrukční soutěže, představují standardní, mezinárodně uznávanou formu zadávání veřejných zakázek již několik století, přičemž nejméně 160 let tvoří zadávání veřejných zakázek touto formou ucelený systém, jehož pravidla jsou stabilizována a víceméně identicky sdílena všemi vyspělými zeměmi euroatlantického prostoru, neboť veřejně nejlépe kontrolovatelná a nejprůhlednější. V mezinárodním měřítku je uznávaným předpisem pro konání architektonických soutěží „Revidované doporučení pro mezinárodní architektonické a urbanistické soutěže“, schválené na plenárním zasedání na 20. schůzi UNESCO v Paříži 27. listopadu 1978, popřípadě „Pokyny a doporučení pro organizátory - příloha k předpisům pro mezinárodní soutěže v architektuře a plánování měst“, schválené a vydané UIA (Mezinárodním svazem architektů), resp. „Competition Rules of Architects' Council of Europe (ACE) - Recommendations“. Vedle těchto základních mezinárodních pravidel schvalují si jednotlivé státy (obvykle prostřednictvím profesních sdružení) vlastní soutěžní pravidla; za jiné uvádíme například:

- ✓ Grundsätze und Richtlinien für Wettbewerbe auf den Gebieten der Raumplanung, des Städtebaues und des Bauwesens (Německo),
- ✓ Wettbewerbsordnung der Architekten (Rakousko),
- ✓ Règles des Concours d'Architecture (Francie),
- ✓ Regole delle Concorsi di Architettura (Itálie),
- ✓ Architectural competitions of RIBA a RTPI (Velká Británie),
- ✓ Competition Rules of Finnish Association of Architects (Finsko),
- ✓ Competition Rules of Danish Architects (Dánsko),
- ✓ Competitive tendering for building work [RAIA (Austrálie) či AIA (USA)],
- ✓ Architectural and Design Competitives (Japonsko).

V České republice se tak stalo na základě zmocnění obsaženého v § 23 odst. 6 písm. s) a § 25 odst. 4 písm. b) zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, Soutěžním řádem České komory architektů (dále jen „SŘ ČKA“). Obdobný dokument byl vydán v souvislosti s veřejnými zakázkami a jejich zadáváním ve Slovenské republice, a to jednak

- ✓ vyhláška ÚVO č. 158/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o druhoch súťaží o návrhov v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva, o obsahu súťažných podmienok a o činnosti poroty, jednak
- ✓ Súťažný poriadok SKA z 18. mája 2007.

S výše uvedenými dokumenty je vnitřní řád ČKA plně kompatibilní, což našlo svůj odraz ve skutečnosti, že se novelizovaný zákon o veřejných zakázkách tohoto profesního předpisu výslovně dovolává.

Tento Váš postup se jeví společensky o to závažnější, že se k němu uchyluje reprezentant duchovenstva a příslušník vzdělanostních elit. Zaráží nás skutečnost, že kanonie vynucuje na uchazečích o zakázku, aby poskytovali rozsáhlé plnění zdarma (hodnota jednoho návrhu vzhledem k požadovanému rozsahu se bude pohybovat řádově ve stovkách tisíc korun; nepochybně by bylo možno to hodnotit jako neoprávněný majetkový prospěch). Udivuje nás, že si významu duševní práce není vědomo právě duchovenstvo! Aby vynikla absurdita Vašeho postupu, navrhuji Vám, abyste stejným způsobem zadali veřejnou zakázku na provedení stavby – například tak, že oslovené stavební firmy zhotoví každá jednotlivě velmi rozsáhlé části stavby a zadavatel po té dokončení stavby svěří tě firmě, kterou vyhodnotí jako nejhodnější.

V souladu s výše uvedeným Vás žádáme, vážený pane, abyste tuto soutěž jakožto neregulérní zrušil a po doplnění a opravě znovu vyhlásil ve formě regulérní, abychom nebyli nuceni podat ÚOHS podnět k přezkoumání postupu zadavatele a tím celý proces zbrzdít. V každém případě jsme nuceni až do nápravy věci konstatovat, že tato soutěž je neregulérní.

Toto stanovisko se vydává pro účely úřední v souladu se zákonným zmocněním daným ustanovením § 23 odst. 6 písm. s) zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, do působnosti Komory náleží „... spolupracovat s vypisovateli soutěží a výběrových řízení, posuzovat soutěžní podmínky a bránit konání neregulérních soutěží a výběrových řízení“. Tato působnost nás opravňuje k vyhotovení a zveřejnění oficiálního stanoviska k Vaší výzvě, které Vám touto cestou oznamujeme a kterou zároveň sdělujeme všem autorizovaným osobám..

S pozdravem

Tamara Čuříková
Ing. Tamara Čuříková
ředitelka Kanceláře
České komory architektů